

KLEUTERS MET EEN ONTWIKKELINGSVOORSPRONG

Leren dankzij onderwijs of ondanks onderwijs?

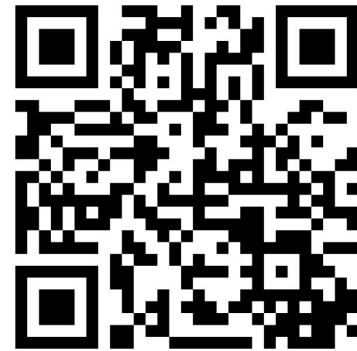
Annemieke Weterings-Helmons
Fontys OSO
11 oktober 2023

Agenda

- Signaleren van een ontwikkelingsvoorsprong
 - Paradigma's binnen begaafdheid
 - Leer en persoonlijkheidskenmerken
 - Kijken en zien
- Verrijken m.b.v van Bloom
 - Niveaus van Bloom
 - Inspiratie vanuit denksleutels

Mentimeter

- Iedereen vult 5 kernwoorden van begaafd/ontwikkelingsvoorsprong in
- <https://www.menti.com/alwbpwg5qh7k>
- link in de chat zetten
- Code: 3870 1733

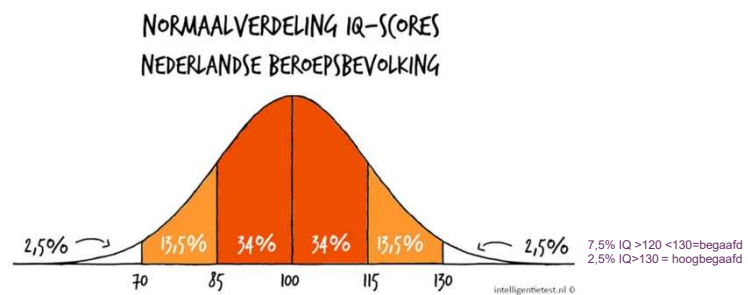
Fontys OSO

Annemieke Weterings-Helmons

3

Verschil HGB en OV

- Begaafdheid is een normatief begrip
- Intelligentiemeting is niet betrouwbaar op deze leeftijd
- Ontwikkelingsvoorsprong kun je signaleren, vaststellen en begeleiden

Fontys OSO

Annemieke Weterings-Helmons

4

Begaafd of niet begaafd?

- Het begaafde kind
 - Op zoek naar de persoon
 - Risico op asynchroniteit
 - Onderwijs buiten de groep
 - Universeel begaafden aanbod
- Talent ontwikkeling
 - Op zoek naar talent
 - Kansen op uitblinken
 - Onderwijs buiten de groep
 - Elk talentgebied eigen aanbod
- Differentiatie denken
 - Op zoek naar onderwijsbehoeften
 - Accepteren van en aansluiten op verschillen
 - Inclusief onderwijs
 - Rijk onderwijs voor iedereen

Wat zie je dan vooral bij kleuters? (begaafde kind paradigma)

Bronnen: handboek hoogbegaafdheid; aan de slag met slimme kleuters; Hoogbloeiers; bright as a button; bijdehante baby's en pittige peuters

• Leereigenschappen - Beschikt over een hoog leertempo (ontwikkelingslijn als hulp) - Toont een brede algemene kennis - Is een scherp waarnemer - Verbaal sterk (zinsbouw, woordgebruik) - Voorkeur voor ontdekkend leren - Oorzaak-gevolg denken (als dan) - Nieuwsgierig (waarom? en dan weer doorvragen) - Goed geheugen - (liedjes, afspraken)	• Persoonlijkheidseigenschappen - Creatief denkvermogen (andere oplossing) - Geestelijk vroegrijp (wat houd ze bezig) - Groot doorzettingsvermogen (als ze bezig zijn met nieuwe taak) - Perfectionistisch ingesteld (goed of niet) - Wil het zelf doen (ik doen; nee; nu) - Is sociaal vaardig (ik en de ander, inlevend vermogen) - Bevraagt regels en tradities (jij zei; mama doet altijd; papa zegt dat) - Heeft diepgaande interesses (eigen voorkeur volgen)

Wat ben ik nog vergeten?

Herkennen Het moment dat de bel afgaat

- Ouders en leerkracht: zien jullie hetzelfde?
- Sluit de informatie van peuterspeelzaal aan?
- Wat is het voordeel van samen kijken?
- Het verschil tussen kijken en zien
- Slechts insluiten nooit uitsluiten
- Maak één vraag voor de intake (chat opslaan!)
maak gebruik van inspiratie van de ander
- Wat valt op aan de vragen?

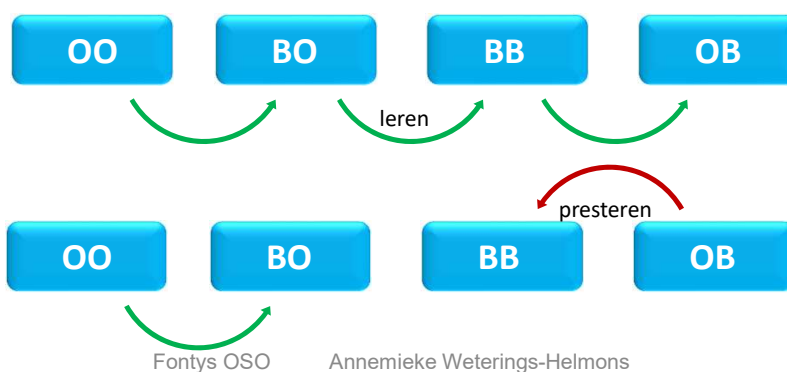
Fontys OSO

Annemieke Weterings-Helmons

7

Wat is het verschil tussen leren en presteren?

- OO : onbewust onbekwaam
- BO : bewust onbekwaam.
- BB : bewust bekwaam
- OB : onbewust bekwaam

Bron: E van Gerven:
knapzak Uitdagend
Onderwijs

KOV

Fontys OSO

Annemieke Weterings-Helmons

8

Ontlokken als middel

Fontys OSO

Annemieke Weterings-Helmons

9

Verrijken in de eigen klas

- Bloom
- Denksleutels als middel

Fontys OSO

Annemieke Weterings-Helmons

10

De theorie van Bloom

- Opdracht: bouw een huis in de bouwhoek
- Zet een leerling op een trapje (met je duo?)

Denksleutels

- het inzetten van de [denksleutels](#) als werkvorm bij kleuters.

In de chat

- Iedereen plaatst minimaal één denksleutel voor een jong kind in de chat
- Je sluit aan bij het thema Herfst
- Afkijken moet!
 - Sla de chat op

Na de webinar

1. Vraagsleutel; je begint met het antwoord en de kinderen bedenken vragen die alleen maar tot dat antwoord kunnen leiden. 2. Nietus sleutel; bepaal het omgekeerde. 3. Wat als sleutel; stel kinderen de vraag wat als..... kinderen benoemen oorzaken en gevolgen. 4. Verzin sleutel; stel dat alles mag wat zou je kunnen doen in deze situatie 5. Geletterdheidsleutel; woorden bedenken met de letters van het alfabet passend bij het onderwerp. 6. Plaatjesleutel; laat een aantal neutrale plaatjes zien. Zoek een plaatje dat bij het thema past en leg uit waarom het bij het thema past 7. Anders gebruik sleutel; op hoeveel verschillende manieren kun je het voorwerp gebruiken. 8. Bouwsleutel; je levert bouw/knutselmateriaal aan. Je geeft een open opdracht bijvoorbeeld bouw een bed voor een ijsbeer 9. Overeenkomst sleutel; noem overeenkomsten van twee totaal verschillende voorwerpen. 10. Voorspel sleutel; kinderen voorspellen hoe een voorwerp of situatie er in de toekomst uit zal zien. 11. Hoe sleutel; peuter verzint zelf een manier om een opdracht uit te voeren zonder stappenplan en materialen aanbod door leidster. bijvoorbeeld bouw een huis voor een ijsbeer	• Herfst • Winter • Dierentuin • Boerderij • School • Feest • Vakantie • Eten

Bronnen

- Bakx, A. & van Gerven, E. & Weterings-Helmons, A. (2021). *Hoe dan?! pakkend onderwijs voor begaafde leerlingen*. Pica.
- Dai, D.Y. & Chen, F. (2013). Three Paradigms of Gifted Education: In Search of Conceptual Clarity in Research and Practice. In *Gifted Child Quarterly* 57(3), 151-168
- Van Gerven, E. (Red) (2017). *Deel 1- Herkennen van begaafdheid en onderwijsbehoeften*. In Van Gerven, E. (Red) (2017). *De Gids over begaafdheid in het basisonderwijs* (pp.1-55). Leuker.nu.
- Bakx, A. (2019). *Begaafde leerling zoekt leerkracht*. [inaugurale rede] Nijmegen: Radboud University. .
- Bakx, A., Samsen-Bronsveld, E., van Elderen, L., & van Horssen-Sollie, J. (2021). Self-Descriptions of High-Performing and Regular-Performing Primary School Students: An Open, Exploratory Study. *Roeper Review*, 43(4), 256-271.
- Verschuren et al. (2021). *Ontwikkelen van cognitief talent. Handboek voor onderwijsprofessionals*. Acco learn.
- Janson, D. (2017). Rijk onderwijs in de 21e eeuw. In Van Gerven, E. (Red) (2017). *De Gids over begaafdheid in het basisonderwijs* (pp.157-170). Leuker.nu.
- Kooij, D.(2017). Het ontwikkelen en stimuleren van creativiteit. In Van Gerven, E. (Red) (2017). *De Gids over begaafdheid in het basisonderwijs* (pp.127-142). Leuker.nu.
- Sammels, M., & Rol, W. (2021). Uitdagende peuters en kleuters uitdagen : (on)gewenst gedrag bij een ontwikkelingsvoorsprong.
- Poel-de Schipper, L. C. van der, & Habermehl, M. (2017). Bijdehante baby's en pittige peuters : herkennen van een ontwikkelingsvoorsprong bij jonge kinderen. (M. Weener, Ed.) (Eerste druk). Leuker.nu.
- Meersman, A., & Strooband, K. (2020). Kleuters die nét iets meer kunnen : meer dan 400 tips voor kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong (Derde druk). Acco.
- Gerven, E. van. (2016). Aan de slag met slimme kleuters : 8 aanraders voor ib'ers. (W. van de Calseyde, Ed.) (4e druk, Ser. Tibtools). Instondo.

Inspiratie voor uitdagende opdrachten

- Matrix uitwerkingen

https://content.kleuteridee.nl/Ontwikkelingsvoorsprong/Integratie%20Matrix%20voor%20kleuters%20met%20een%20ontwikkelingsvoorsprong%2C%20kleuteridee.nl_.pdf

- Pinterest denksleutels: <https://nl.pinterest.com/willss86/denksleutels/>

